

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**D. Lavrentii Heisteri Profess. Pvbl. Helmstadiensis
Academ. Caesar. Regiae Lodin. Ac Berolin. Collegae
Compendivm Anatomicvm Totam Rem Anatomicam
Brevissime Complectens**

Cvm Figvris Aeneis

Heister, Lorenz

Norimbergae, MDCCXXXII.

VD18 90513142

De Anatome In Vniversvm.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9909

LAVRENTII HEISTERI COMPENDIVM ANATOMICVM.

DE ANATOME IN VNIVERSVM.

I.

NATOME, five ANATOMIA, est *anatome*
ars, quæ docet firum, figuram, *quid?*
nexus, fabricam, actionem, &
usum partium corporis humani.

2. OBIECTVM eius *primarium*, est corpus hu- *obiectum*.
manum; *secundarium* vero, quævis *alia anima-*
lia: ut per hæc illud accuratius cognoscatur, &
ut quandoque defectum cadaverum humano-
rum suppleant. Vocatur hæc bestiarum anato-
me, *zootomia*, five *Anatome comparativa. a)*

3. SVBIECTVM anatomes est Vir, cadavera hu- *subiectum*.
mana & bruta recte dissecandi, perspicueque
demonstrandi peritus: ut spectatores inde par-
tium posituram, communicationem, structu-
ram, actionem & usum rite addiscere queant;
vocaturque talis, *Anatomicus*, aut *Prosector*.

4. MEDIA, quibus Anatomicus hæc perficit, *media*.
sunt præcipue *sectio, five cadaverum incisio, mi-*
croscopia, iniectiones, aliaque instrumenta, de qui-
bus mox seorsim dicemus. Media vero, quibus
discentes habitum in hac sibi comparare possunt, est

A

I. dili-

a) De hac videri merentur M. A. Severini Zootomia Democri-
tea; Blasii Anatome Animalium; Collins Anatome; *Dissectio-*
nes anatomicae variorum animalium Parisiis olim institutæ;
Valentini Amphitheatrum Zootomicum.

1. diligens observatio, quando anatomici exercitati cadavera incidunt ; 2. imitatio , tam in bestiis, quam in hominibus ; 3. *bonorum scriptorum* lectio.

5. Horum primarii & quasi principes sunt, *ex antiquioribus*, Galenus, Vesalius, Carol. Stephanus, Eustachius, Ingrassias, (nimirum respectu scriptorum anatomicorum) Columbus, Fallopius, Coiterus, Vidius, Varolius, Valverda, Fabricius ab Aquapendente, Bauhinus, Spigelius, Casserius, Laurentius, Afellius, Laurembergius, Pavius, Casp. Bartholinus Pater, M. A. Severinus, Casp. Hoffmannus.

6. *Ex recentioribus*, Harveus, Veslingius, Riolanus filius, Warthonus, Glissonius, Pecquetus, Willisius, Lowerus, Highmorus, Needham, Marchetti, Molinettus, Diemerbroeck, Kerkringius, Blasius, Steno, Malpighius, Bellinus, Rolfincius, Schneiderus, Hornius, Graafius, Swammerdam, Thom. Bartholinus, Rudbeckius, Lyserus, Gagliardus, Peyerus, Bourdonus, Drelincurt, Nuckius, Haverus.

7. *Ex recentissimis* Ruyschius, Bidloo, du Verneus, Bohnius, Brunnerus, Vieussenius, Ortlobius, Verheyenus, Schelhamerus, Io. Mauric. Hoffmannus, Dionis, Cowperus, Riddleus, Casp. Bartholinus nepos, Keilius, Hovius, Morgagnus, Valsalva, Palfinus, Douglassius, Drakius, Fantonus, Pacchionus, Bianchus, Vercellonius, Chefeldenius, Arent Cant, Noguez, Santorinus, Winslous, Albinus, Garengot. Quibus adhuc iungi possunt Anatomici, brevitatis causa hic non nominati, quorum scripta in *Mangestz*

ti Bibliotheca & Theatro anatomico continentur; itemque observationes novæ anatomicae, quæ in Ephemeridibus Gallorum, Anglorum, Italicorum, atque Germanorum, subinde prodeunt. Plures qui nosse desiderat scriptores anatomicos, evolvat *Gælickii* Historiam Anatomiae, *Jacobi Douglas* specimen Bibliographiæ anatomicae, & Orationem nostram de *Incrementis anatomies* in hoc seculo XVII, anno 1720. Helmstedii evulgatam.

8. FINIS anatomies multiplex est: *primarius* ^{finis primarius.} finis est operum mirabilium Supremi Numinis in corpore humano cognitio & admiratio: cum artificiosissimæ fabricæ contemplatio, partium admiranda figura, connexio, communicatio, actio & usus, Creatoris non solum existentiam, sed & immensam & stupendam sapientiam manifestissime, contra Atheos, demonstrent, & ad cultum ac venerationem eius invitent; ideoque *finis primarius Anatomiae gloria Dei esto.* Atque hoc sensu *Anatomia Philosophica*, aut *physica*, imo *Theologica* vocari potest, omnibus veræ sapientiæ ac Theologiæ cultoribus utilissima.

9. *Fines secundarii* plures sunt: inter quos ^{secundarius primus.} primum ponimus *sanitatem*, (quem alii *primarium* constituunt) thesaurum in hac vita maximum, ut, cognita rite fabrica corporis humani, sanitatis tanto melior cura haberi queat, & morbi facilius præveniantur, citiusque & melius curentur: a quo fine *Anatomia medica* audit.

10. Deinde, si iussu Magistratus cadavera, ad ^{altero.} causas mortis violentæ vel suspectæ inquirendas,

das, aperienda, ut inspectionis vera relatio, atque aptum iudicium dari possit: utrum scilicet mortuus ex plaga inflictâ, veneno, aliave causâ violenta interierit; an ob causâ aliam, sive externam, sive internam, mortuus sit: quod profecto sine accurata Anatomies cognitione fieri non potest. Atque hanc *Anatomiam*, *forensem* & *juridicam* appellare possumus, & propterea non solum Medicis & chirurgis, sed etiam Iureconsultis sane perquam utilem: qui ea ipsa quoque sagacius de impotentia, de arcta & sterili, causis divortii, iusto partus tempore, abortu, partu dissimulato, vitalitate foetus, infanticidio, vulneribus lethalibus, aliisque casibus medico-legalibus dictis, iudicare & pronunciare poterunt. a)

tertius.

11. Tertio: quando *cadavera morbis defuncta dissecamus*, ob causas morborum & mortis investigandas: quam *Anatomiam*, *practicam* vocant; quia in praxi medica magnam habet utilitatem: dum multæ abditæ morborum causæ ea detectæ sunt, & adhuc subinde deteguntur, quæ alias latuissent; quo ipso dein facilius agnoscuntur & felicius curantur: exemplo *calculi vesicae*, *empyematis*, *ascitis*, *herniarum*, *suffusionis* sive *cataraetæ*, *glaucomatis*, *trepanationis*, *colicae*, & multorum aliorum. b)

Anatome
quotuplex?

12. Hinc ob varios fines Anatomia alia *philosophica*, *physica*, aut *theologica*; alia *forensis*, *medico-*

a) Haud pridem Dissertationem habui de *Medicina* & cumprimis *Anatomies utilitate in Iurisprudencia*: ubi longe plures adhuc utilitates demonstravi.

b) vid. *Boneti Sepulchretum anatomicum*,

dico *legalis* aut *iuridica*; alia *medica*, dici potest. Præterea alia *Anatomia, speculativa* sive *theoretica* audit: quando quidam ex inspectione cadaverum, dum alii profecant, aut ex libris, fabricam corporis humani addiscunt, quantum pro scopo suo unicuique sufficit; & tales *Anatomici theoretici* vocari possunt: quo sensu multi anatonem scire dicuntur, qui tamen sectione cadaverum nunquam occupati fuerunt; neque sectionem, ut ars culta requirit, vel ob nauseam aut horrorem, aliamve ob causam, instituere recte valent. Quando vero cadavera incidendo, partes artificiose resolvendo, præparando, atque peruestigando nos exercemus, *Anatomia practica* aut *exercitata* vocatur; talesque, qui hanc artem callent, *Anatomici practici* appellantur.

13. Vnde patet, *utilitatem Anatomies* esse in-^{utilitas eius.} gentem, neque solis Medicinæ cancellis inclusam; verum eius scientiam Theologis, Iuriconsultis & Philosophis valde esse utilem. Medicos vero & Chirurgos salva conscientia ea carere non posse, certum est, si artem, quam profitentur, non in detrimentum generis humani; sed rite exercere cupiunt: nam, quod navis gubernatori pyxis nautica sive acus magnetica, id his est notitia anatomica: quicquid etiam ignari & malevoli quidam obganniant, atque in utilissimæ ac divinæ huius artis opprobrium caluminari annitantur.

DE INSTRUMENTIS ANATOMICIS.

14. Quia vero in arte anatomica INSTRV-^{instrumenta.}

A 3

MENTIS,